Acharya in Jyotish Ganit

SVDV

Set No. 1 Question Booklet No.

16P/252/8

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No. | | | | | | | | | | |

Roll No. (Write the digits in words) ..... Code No (287) .....

Serial No. of OMR Answer Sheet .....

.....

Day and Date ..... (2016) **(Signature of Invigilator)**

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only ***blue/black ball-point pen*** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall ***except the Admit Card without its envelope***.
3. ***A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.***
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. ***On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.***
6. ***No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.***
7. ***Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfairmeans.***
8. ***Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.***
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR *Answer Sheet*** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages : 24 *[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]*

50

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

16P/252/8

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours ***Full Marks : 450***

समय : 2 घण्टे ***पूर्णाङ्क : 450***

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. ***One mark will be deducted for each incorrect answer***. **Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3** (तीन) अंकों का है। *प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।* प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक *शून्य* होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.
यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. व्यक्तगणितं भवित —

(1) बीजगणितम्
(2) अंकगणितम्
(3) रेखागणितम्
(4) सिद्धान्तगणितम्

02. कोज्या^{2} अ + ज्या^{2} अ = ?

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 0

03. नवत्यंशस्य छे भवति —

(1) 0 (2) 1 (3) $\sqrt{3}$ (4) अनन्त:

04. स्प अ × कोस्प अ = ?

(1) 0 (2) 1

(3) जया अ (4) कोज्या अ

05. ज्या $(90^0 - अ)$ = ?

(1) ज्या अ (2) - ज्या अ

(3) कोज्या अ (4) - कोज्या अ

06. रूपशब्देन संख्या ग्रह्यते –

(1) 1 (2) 2 (3) 4 (4) 10

07. भूव्यासयोजनस्य मानम् –

(1) 400 (2) 800 (3) 1600 (4) 3200

08. अक्षांशोननवत्यंशज्या भवति –

(1) दिग्ज्या (2) नतज्या

(3) कुज्या (4) लम्बज्या

09. सूर्यस्य मन्दपरिध्यंशा: समपदे सन्ति –

(1) 14 (2) 12 (3) 30 (4) 7

10. शङ्कुच्छायावर्गेण युत: शंकुवर्ग: स्यात् –

(1) कर्ण: (2) कर्णवर्ग: (3) छाया (4) भुज:

11. सूर्यग्रहणे ग्राहक:

(1) रवि: (2) राहु: (3) भूभा (4) चन्द्र:

12. शशिबिम्बस्य योजनव्यास:—

(1) 480 (2) 1260 (3) 1600 (4) 300

13. वलनस्य भेदोऽस्ति —

(1) 2 (2) 3 (3) 7 (4) 11

14. ताराग्रहा: सन्ति —

(1) 2 (2) 4 (3) 5 (4) 9

15. कृत्तिकाया: शरांशा: सन्ति —

(1) 2 (2) 5 (3) 7 (4) 21

16. ग्रहाणामस्ते कारणमस्ति —

(1) युति: (2) शीघ्रता (3) वक्रता (4) सूर्यरश्मय:

17. ग्रहलाघव: अस्ति —

(1) तन्त्रग्रन्थ: (2) करणग्रन्थ: (3) आर्षग्रन्थ: (4) गणितम्

18. शुक्रविबुधानां गतिर्भवति —

(1) न्यूना (2) समाना (3) असमाना (4) विषमा

19. लंकोदयमानं भवति —

(1) कलात्मक: (2) घट्यात्मक: (3) अंशात्मक: (4) पलात्मक:

20. बुध; शीघ्रांशे वक्रो भवति —

(1) 145 (2) 220 (3) 180 (4) 360

21. सेयोंदये भवति –

(1) प्रथमलग्नम् (2) चतुर्थलग्नम् (3) तृतीयलग्नम् (4) सप्तमलग्नम्

22. उत्तरगोले 15 + चरपलं भवति –

(1) दिनमानम् (2) रात्रिमानम् (3) दिवार्धः (4) रात्र्यर्धः

23. नतकालो भवति –

(1) नाडीवृत्ते (2) दिग्वृत्ते (3) क्षितिजाद्धर्वः (4) खमध्याद्यः

24. लङ्कार्धरात्रौ दिनप्रवृत्तिमाह –

(1) लल्लः (2) गणेशः (3) सूर्यसिद्धान्तः (4) भास्करः

25. लीलावत्यां गुणनस्य प्रकाराः सन्ति –

(1) 3 (2) 4 (3) 5 (4) 8

26. अव्यक्तगणितं नाम –

(1) बीजगणितम् (2) रेखागणितम् (3) पाटीगणितम् (4) गतिविज्ञानम्

27. तुल्यायवाभ्यां भवति –

(1) वराटका (2) काकिणी (3) गुञ्जा (4) धरणम्

28. योजने क्रोशाः भवन्ति –

(1) 2 (2) 4 (3) 6 (4) 10

29. उदयान्तरस्य प्रथमो वक्ता –

(1) श्रीपतिः (2) कमलाकारः (3) सुधाकरः (4) भास्करः

30. ज्योतिषस्य प्रवर्तका: सन्ति –

(1) 1 (2) 10 (3) 18 (4) 100

31. यदि ज्या अ = 4/5 तदा स्प अ भवति –

(1) 4/3 (2) 5/3 (3) 4/5 (4) 5/4

32. अक्षक्षेत्रस्य प्रकारा: सन्ति –

(1) 4 (2) 8 (3) 10 (4) 5

33. आधुनिकमते सूर्य: अस्ति –

(1) ग्रह: (2) उपग्रह: (3) नक्षत्रम् (4) तारा

34. 1 + स्प^2 अ = ? भवति –

(1) छे^{2} अ स्प (2) छे अ (3) छे^{2} अ (4) को स्प अ

35. त्रिकोणमीते: कर्ता क: ?

(1) बापूदेव: (2) रामदेव: (3) सुधाकर: (4) आर्यभट:

36. चरखण्डस्य ज्या भवति –

(1) चरज्या (2) द्युज्या (3) त्रिज्या (4) कुज्या

37. दृग्ज्या भवति –

(1) उन्नतांशज्या (2) नतांशज्या (3) क्षेत्रांशज्या (4) विषुवांशज्या

38. कपालयन्त्रेण ज्ञायते –

(1) नक्षत्रम् (2) कला (3) राशय: (4) घटिका

39. शङ्कोर्मानमङ्गुलात्मकं गृह्यते –

(1) 6 (2) 12 (3) 60 (4) 100

40. गर्भीयपृष्ठीयग्रहाणां दृग्वृत्ते भवति –

(1) नतिः (2) लम्बनम् (3) दृग्लम्बनम् (4) स्पष्टलम्बनम्

41. नरयन्त्रेण ज्ञातं भवति –

(1) कालः (2) नक्षत्रम् (3) ग्रहः (4) राशिः

42. प्रवहनामकोऽस्ति –

(1) रश्मिः (2) अग्निः (3) वायुः (4) नदी

43. उपनिषदध्यायो विद्यते –

(1) बृहत्संहितायाम् (2) बृहत्पाराशरे (3) शिरोमणौ (4) सूर्यसिद्धान्ते

44. गणितस्कन्धे मन्यते –

(1) प्रश्नः (2) संहिता (3) सिद्धान्तः (4) फलितम्

45. सुमेरूः विद्यते –

(1) ध्रुवे (2) उत्तरे (3) दक्षिणे (4) मध्ये

46. अक्षक्षेत्रे पलभा भवति –

(1) भुज: (2) कोटि: (3) कर्ण: (4) पलकर्ण:

47. ध्रुवप्रदेशस्य अक्षांशमानं मन्यते –

(1) 0^0 (2) 90^0 (3) 65^0 (4) 18^0

48. स्वखमध्याद् ध्रुवं यावदुच्यते –

(1) ध्रुवांश: (2) अक्षांश: (3) लम्बांश: (4) निरक्ष:

49. चापीयत्रिभुजमुत्पद्यते –

(1) ज्याभि: (2) चापै: (3) चापसूत्रै: (4) चापरेखाभि:

50. व्याससूत्रं भवति –

(1) उदयास्तसूत्रम् (2) समसूत्रम्

(3) निरक्षोदयास्तसूत्रम् (4) ध्रुवसूत्रम्

51. पूर्वापरस्वस्तिकं भवति –

(1) याग्योत्तरे (2) उन्मण्डले (3) क्षितिजवृत्ते (4) कोणवृत्ते

52. $\frac{\text{कुज्या} \times \text{त्रिज्या:}}{\text{द्युज्या}} = ?$

(1) चरज्या (2) लम्बज्या (3) अन्त्या (4) भुजज्या

53. त्रिज्यावृत्तं भवति –

(1) लघुवृत्तम् (2) समवृत्तम् (3) बृहद्वृत्तम् (4) न्यूनवृत्तम्

54. पूर्वापरस्वस्तिकाद् ग्रहगतं वृत्तमुच्यते –

(1) हारवृत्तम् (2) फलवृत्तम् (3) विमण्डलम् (4) ग्रहप्रोतम्

55. $\frac{\text{त्रिज्या} \times \text{हति:}}{\text{द्युज्या}} = ?$

(1) कुज्या (2) क्रान्तिज्या (3) अन्त्या (4) चरज्या

56. सिद्धान्तशिरोमणे: भाष्यस्य नामास्ति –

(1) विवृति: (2) मरीचि: (3) अर्थबोधनी (4) वासना

57. एकस्मिन् सौरमासे देवानां कालो भवति –

(1) एकमास: (2) अहोरात्रम् (3) षण्मास: (4) वर्षम्

58. कल्पे मनूनां संख्या भवति –

(1) 7 (2) 14 (3) 21 (4) 18

59. प्रथममनो: संज्ञास्ति –

(1) चाक्षुष: (2) वैवस्वत: (3) स्वायम्भुव: (4) उत्तमज:

60. महद्वृत्तम् भवति –

(1) त्रिज्यावृत्तम् (2) अहोराप्राणि (3) केन्द्रान्तरम् (4) त्रिज्याल्पम्

61. उदयासवा भवन्ति –

(1) क्रान्तिवृत्ते (2) नाडीवृत्ते (3) पूर्वापरे (4) याम्योत्तरे

62. कलियुगस्य मानं वर्षाणि –

(1) 432000 (2) 17800000

(3) 385000 (4) 210000

63. दिनरात्रिमानं तुल्यं भवति –

(1) वृषे (2) कर्के (3) मकरे (4) सायनमेषे

64. कदम्बध्रुवयोर्मध्ये अन्तरांशा: सन्ति –

(1) 12 (2) 24 (3) 30 (4) 52

65. महायुगे दिव्यवर्षाणि भवन्ति –

(1) 12000 (2) 24000 (3) 35000 (4) 43200

66. युगसन्ध्योर्मानं भवति –

(1) चतुर्थांश: (2) षष्ठांश: (3) सप्तमांश: (4) अष्टमांश:

67. तिथ्यन्ते विज्ञातं भवति –

(1) ग्रहणस्थिति: (2) ग्रहणाभाव: (3) ग्रहणारम्भ: (4) ग्रहणमध्य:

68. एकस्याम् ऋतौ रविराशयो भवन्ति –

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 5

69. शून्येन गुणिता शून्येन च भक्ता संख्या भवति –

(1) अविकृता (2) दशाधिका (3) दशमलवा (4) शून्या

70. अहर्गणेन साधितग्रहो भवति –

(1) मध्यम: (2) मन्दस्पष्ट: (3) स्पष्ट: (4) शीघ्रस्पष्ट:

71. चतुर्विंशतिर्ज्याखण्डं भवति –

(1) 225 (2) 3225 (3) 3438 (4) 3475

72. ब्रह्माण्डपरिधि: कथ्यते –

(1) नक्षत्रलोक: (2) खकक्षा (3) परिणाह: (4) विश्व:

73. 2/8 इत्यस्य मानमस्ति –

(1) 0.22 (2) 0.24 (3) 0.25 (4) 0.28

74. उत्पलस्य स्थितिकाल: शकाब्दे मन्यते –

(1) 335 (2) 480 (3) 778 (4) 888

75. ग्रहस्थानात् गोलसन्धिं यावत् क्रान्तिवृत्तं जायते –

(1) विषुवांश: (2) लम्बांश: (3) भुज: (4) क्रान्त्यंश:

76. मकरन्दग्रन्थस्य रचनास्थानम् –

(1) काशी (2) प्रयाग: (3) उज्जजिनी (4) मथुरा

77. चन्द्रकक्षाया: आसन्नकक्षास्ति –

(1) सूर्यस्य (2) बुधस्य (3) कुजस्य (4) गुरो:

78. जिष्णुजस्य रचनास्ति –

(1) ब्राह्मस्फुटसिद्धान्त: (2) शिरोमणि:

(3) सूर्यसिद्धान्त: (4) सिद्धान्तदर्पण:

79. मध्यमोग्रह: भवति लङ्कायाः –

(1) क्षितिजाद्य: (2) क्षितिजे (3) क्षितिजोर्ध्व: (4) क्षितिजासन्ने

80. मानैक्यखण्डतुल्ये शरे भवति –

(1) ग्रहणम् (2) छादनम् (3) ग्रहणाभाव: (4) स्पर्श:

81. द्विसङ्क्रान्तिमास: कथ्यते –

(1) खरमास: (2) क्षयमास: (3) अधिमास: (4) सावनमास:

82. भूमित: सर्वान्ते कक्षास्ति –

(1) सूर्यस्य (2) शुक्रस्य (3) शने: (4) गुरो:

83. शतानन्दस्यापरो नामास्ति –

(1) ब्रह्मा (2) इन्द्र: (3) मय: (4) महेश:

84. वृत्तपादे जीवानां संख्या स्वीकृता –

(1) 24 (2) 28 (3) 12 (4) 45

85. ब्रह्मण: अहोरात्रे भवति –

(1) 1 कल्प: (2) 2 कल्प: (3) 3 कल्प: (4) 4 कल्प:

86. शीघ्रकर्मणि अजादि केन्द्रे भवति –

(1) ऋणम् (2) धनम् (3) ऋणान्तरम् (4) धनर्णम्

87. स्थिरकरणानां संख्या –

(1) 4 (2) 7 (3) 10 (4) 11

88. रोहिणीनक्षत्रस्य स्वरूपमस्ति –

(1) मृगाकृति: (2) वलयाकृति:

(3) तुलाकृति: (4) शकटाकृति:

89. शिरोमणे: रचनाकाले ग्रन्थकारस्यावस्था आसीत् –

(1) 30 (2) 36 (3) 46 (4) 26

90. किं तुलादौ पलभा –

(1) नहि (2) यदाकदा (3) भवति (4) कथञ्चित्

91. आकर्षणसिद्धान्तस्य आविष्कारक:

(1) न्यूटन: (2) आइन्सटाइन

(3) भास्कराचार्य: (4) आर्यभट:

92. भभोगलिप्ता: भवन्ति :

(1) 800 (2) 900 (3) 700 (4) 65

93. करणग्रन्थस्य विषयोऽस्ति –

(1) प्रश्नफलम् (2) पञ्चाङ्गगणितम्

(3) वास्तु: (4) बीजगणितम्

94. तुरीययन्त्रेण साधनं क्रियते –

(1) देशान्तरस्य (2) दिगंशस्य

(3) दिश: (4) अक्षांशस्य

95. पश्चिमनतं भवति –

(1) मध्याह्ने (2) मध्यरात्रौ (3) पूर्वकपाले (4) परकपाले

96. सुमेरुकुमेरुमध्येऽन्तरांशा:

(1) 180^0 (2) 360^0 (3) 90^0 (4) 60^0

97. रविग्रहणमुत्पद्यते :

(1) पूर्वत: (2) पश्चिमत: (3) उत्तरत: (4) दक्षिणत:

98. सदोदितनक्षत्रमस्ति –

(1) स्वाति: (2) भरणी (3) रोहिणी (4) चित्रा

99. अश्विनीनक्षत्रस्य भोगकला:

(1) 30 (2) 40 (3) 48 (4) 50

100. वराहमिहिरेण लिखितास्ति –

(1) प्रश्नभूषणम् (2) षट्पञ्चाशिका

(3) सारावली (4) बृहत्संहिता

101. मेषराशे: लङ्कोदयमानं भवति –

(1) 278 (2) 290 (3) 319 (4) 486

102. 225 अस्य वर्गमूलं स्यात् —

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 35

103. सूर्यग्रहणं भवति —

(1) अमान्तम् (2) पूर्णिमान्तम् (3) पूर्णिमादौ (4) चतुर्दश्याम्

104. लंकाप्रदेशोऽस्ति —

(1) देशान्तरे (2) क्षितिजे (3) भूमध्यरेखायाम् (4) कुमेरौ

105. ग्रहलाघव अस्ति —

(1) तन्त्रग्रन्थः (2) करणग्रन्थः (3) आर्षग्रन्थः (4) गणितम्

106. कस्मिन् केन्द्रांशे शुक्रः पश्चिमास्तः

(1) 118 (2) 177 (3) 205 (4) 401

107. दिक्साधने वृत्तच्छायाप्रवेशः

(1) अस्ततः (2) पूर्वोत्तरतः (3) पूर्वतः (4) पश्चिमतः

108. जात्यक्षेत्रे एकः कोणो भवति —

(1) समकोणः (2) न्यूनकोणः (3) ऋजुकोणः (4) बृहद्कोणः

109. ब्राह्मदिने युगानां संख्या भवति –

(1) 2100 (2) 1000 (3) 2000 (4) 4000

110. एकस्मिन् भगणे राशय: भवन्ति –

(1) 6 (2) 12 (3) 18 (4) 20

111. स्थिरकरणमस्ति –

(1) नाग: (2) बव: (3) तैतिल: (4) कौलव:

112. रवीन्दूयोगे चन्द्रो भवति –

(1) पूर्ण: (2) अर्ध: (3) अस्त: (4) सार्ध:

113. त्रिकोणस्य कोणत्रयाणां योगो भवति –

(1) 60^0 (2) 90^0 (3) 180^0 (4) 360^0

114. विषुवदिने भवति –

(1) दिनाल्पम् (2) दिनाधिकम् (3) रात्र्यधिकम् (4) समाहर्निशम्

115. अयुतशब्देन संख्याया: मानं भवति –

(1) 10×10 (2) 100×10

(3) 100×100 (4) 100×1000

116. अनुपातीयराशीषु सजातीयौ भवत:

(1) प्रथमप्रथमौ (2) प्रथमद्वितीयौ

(3) प्रथमतृतीयौ (4) प्रथमचतुर्थौ

117. वेदाङ्गज्योतिषस्य रचयिता विद्यते –

(1) सूर्यः (2) लगधः (3) मयः (4) पितामहः

118. गणकतरङ्गिण्याः लेखकोऽस्ति –

(1) सुधाकरः (2) महिधरः (3) दीक्षितः (4) रामः

119. समकोणस्य मानमस्ति अंशात्मकम् –

(1) 45^0 (2) 90^0 (3) 180^0 (4) 360^0

120. वृत्तयोः अन्तःस्पर्शो भवति तदा तयोः

(1) समम् (2) विषमम् (3) एककेन्द्रम् (4) भिन्नकेन्द्रम्

121. भास्करमतेन सृष्ट्यारम्भकालः

(1) सूर्योदयः (2) मध्याह्नः (3) सूर्यास्तः (4) मध्यरात्रिः

122. कोऽपि पदार्थः स्वभागात् भवति –

(1) न्यूनः (2) अधिकः (3) धनम् (4) ऋणम्

123. चापो भवति –

(1) परिधिखण्डः (2) परिधिः (3) व्यासः (4) त्रिज्या

124. कृतयुगे धर्मपादस्य संख्या –

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 4

125. विष्टि: भवति –

(1) योग: (2) करणम् (3) तिथि: (4) नक्षत्रम्

126. देवा: सूर्यं कति मासं यावत् पश्यन्ति ?

(1) 3 (2) 6 (3) 9 (4) 12

127. असुराणां दिनमारभ्यते –

(1) मेषादौ (2) कर्कादौ (3) तुलादौ (4) मकरादौ

128. रोहिणीशकटभेदनं भवति –

(1) मेषे (2) वृषे (3) मिथुने (4) सिंहे

129. भूगोलमध्यगो भवति –

(1) सुरालय: (2) पाताल: (3) लंका (4) मेरु:

130. खेचर: तिष्ठति –

(1) दृक्सूत्रे (2) भूज्याग्रे (3) पूर्णज्यायाम् (4) अर्धज्याग्रे

131. चन्द्रस्य मन्दपरिध्यंशा: भवन्ति –

(1) 32 (2) 42 (3) 15 (4) 60

132. मध्यलग्नमुच्यते –

(1) प्रथमलग्नम् (2) चतुर्थलग्नम्
(3) सप्तमलग्नम् (4) दशमलग्नम्

133. वराहमिहिरस्य रचना नास्ति –

(1) मुहूर्तगणपति: (2) बृहज्जातकम्
(3) लघुजातकम् (4) योगयात्रा

134. आकाशतत्त्वादुत्पन्नोऽभवत् —

(1) भौमः (2) शनिः (3) बुधः (4) गुरुः

135. घटिकायन्त्रेण विज्ञातं भवति —

(1) सूर्योदयः (2) सूर्यास्तः (3) घटी (4) छाया

136. अप्पगतिः महती कक्षा —

(1) चन्द्रस्य (2) बुधस्य (3) गुरोः (4) शनेः

137. पूर्वापरस्वस्तिकं भवति —

(1) याम्योत्तरे (2) उन्मण्डले
(3) क्षितिजवृत्ते (4) कोणवृत्ते

138. 'घस्र' शब्दस्यार्थोऽस्ति —

(1) दिनम् (2) रात्रिः (3) अश्विनी (4) अहोरात्रम्

139. ब्रह्मणः अहोरात्रे भवति —

(1) 1 कल्पः (2) 2 कल्पः (3) 3 कल्पः (4) 4 कल्पः

140. 360^0 सौरवर्षाणि भवन्ति —

(1) महायुगे (2) ब्राह्मदिने (3) दिव्यवर्षे (4) गुरुवर्षे

141. भूगोलमध्यगो मन्यते —

(1) पातालः (2) लङ्का (3) सुरालयः (4) मेरुः

142. यावत्योरेखाः समानान्तरा भवन्ति ताः परस्परं सन्ति :

(1) सान्तराः (2) मध्यमाः (3) समानान्तराः (4) असमानान्तराः

143. वराहमिहिरः आर्यभटात् आसीत् —

(1) पूर्ववर्ती (2) गुरुः (3) पश्चाद्वर्ती (4) समकालिकः

144. पञ्चसिद्धान्तेषु नास्ति –

(1) आर्षसिद्धान्त: (2) रोमकसिद्धान्त:

(3) सूर्यसिद्धान्त: (4) पौलिशसिद्धान्त:

145. ग्रहाणामस्ते कारणमस्ति –

(1) युति: (2) सूर्यरश्मय: (3) वक्रता (4) शीघ्रता

146. वृत्तपादे जीवानां संख्या स्वीकृता –

(1) 20 (2) 21 (3) 24 (4) 81

147. मेरो: खमध्ये भवत:

(1) सुमेरु: (2) कुमेरु: (3) ध्रुवतारे (4) कदम्बस्थाने

148. चापप्रान्तद्वयलग्ना रेखा स्यात् –

(1) ज्या (2) जीवा (3) अर्धज्या (4) पूर्णज्या

149. पर्वान्ते विराह्वर्कभुजांशे न्यूनो भवति तदैव ग्रहण: सम्भाव्यते –

(1) 14 (2) 15 (3) 3.7 (4) 4.9

150. ग्रहोनं चलोच्चं भवति –

(1) वक्र: (2) मार्गी (3) शीघ्रकेन्द्रम् (4) मृदुकेन्द्रम्

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर
केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में ***लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त,*** लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. ***उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।***
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. ***उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।***
6. ***ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।***
7. ***उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।***
8. ***प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।***
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ***ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।***
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ***ओ एम आर उत्तर-पत्र*** परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।